

Uvodnik

V pričujoči številki Revije za kriminalistiko in kriminologijo je uvodni prispevek namenjen spominu na urednika Revije za kriminalistiko in kriminologijo (1968–1993) in dolgoletnega direktorja Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani (1973–1993) prof. dr. Janeza Pečarja (1924–2021), ki je v sedemdesetletnem letu preminil v drugi polovici januarja letošnjega leta. Janez Pečar je s sodelavci v uredniškem odboru Revije za kriminalistiko in kriminologijo dolga leta skrbel, da je slovenska strokovna in znanstvena javnost redno brala prispevke s področja kriminologije, kriminalistike in drugih družbenonadzorskih znanosti. V slovensko okolje je prenašal najsodobnejše ugotovitve kriminološke znanosti in bil eden izmed piscev pionirskih prispevkov (npr. induktologije), pa tudi drugih prispevkov, ki so kasneje obrodili raziskovanje v nacionalnem in mednarodnem okolju (npr. geografska analiza kriminalitete, temno polje kriminalitete, ekološka kriminaliteta, preprečevanje kriminalitete, kriminalitetna politika, policijska dejavnost in sodobne oblike nadzorstvenih dejavnosti). Janez Pečar je poleg dela na Inštitutu za kriminologijo sodeloval tudi na Pravni fakulteti, Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani in Visoki policijsko-varnostni šoli (danes Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru) ter bil dolgoletni predavatelj kriminologije na kriminalističnih tečajih. Pripomogel je h kontinuiteti kriminalistike na Pravni fakulteti v Ljubljani z usposabljanjem mlajšega kolega, kasnejšega urednika revije in prvega direktorja slovenske kriminalistične službe, prof. dr. Darka Mavra. S pedagoškim delom je Janez Pečar pustil pečat na številnih generacijah študentov in slušateljev kriminalističnega tečaja Uprave kriminalistične policije.

Njegovo uredniško delo v Reviji za kriminalistiko in kriminologijo je neizmerno, saj je četrto stoletja skrbel za izjemno kakovost revije in objavljane spoznanj, ki so močno presegala slovensko družboslovno povprečje. V vsebinsko bogati refleksiji o spoštovanem profesorju dr. Janezu Pečarju dr. Zoran Kanduč strne pomembnejša spoznanja o Pečarjevi raziskovalni karieri in njegovih prispevkih k znanosti. Poudari tudi to, da je bil Janez Pečar kot slovenski kriminolog in znanstvenik velik človek. Profesor dr. Janez Pečar je bil ob 10. obletnici samostojnosti Slovenije prejemnik častnega znaka svobode za življenjsko delo na področju kriminologije, še posebej družbenega nadzorstva, in za zasluge pri oblikovanju sodobne policijske dejavnosti ter zagotavljanju nacionalne varnosti Republike Slovenije. Bil je tudi avtor trilogije o družbenem nadzorstvu, ki je dobila delno upodobitev v dokumentarni oddaji RTV Slovenija, s čimer je kriminologijo in družbeno nadzorstvo približal tudi laični javnosti.

Med slovenskimi kriminologi je bil znan kot zahteven, strog, vztrajen sodelavec, ki je znal tudi pomagati, motivirati kolege, ko so se ti znašli v konceptualnih in drugih težavah. V odnosu do mladih, razvijajočih se raziskovalcev na področju kriminologije je znal biti tudi navihano provokativen, pa tudi zelo kritičen. Odlično je znal usmerjati potencial in talent mladih, prihodnjih kriminologov in jih tudi priporočal za delo, usposabljanje in študijske obiske na najboljših svetovnih univerzah. Janez Pečar je nedvomno pustil za seboj veliko kriminološko dediščino. Naj v miru počiva naš dragi kolega, mentor, profesor in dolgoletni urednik Revije za kriminalistiko in kriminologijo.

V tej številki revije predstavljamo tudi prispevke s področja »*kriminalitete, covid-19 in družbenega nadzorstva*«: o delu policije na področju preiskovanja kaznivih dejanj in kriminaliteti v času prvega vala epidemije covid-19 v Sloveniji v primerjavi z istim obdobjem v preteklem letu (Gorazd Meško in Vojko Urbas), družbenem nadzorstvu v času covid-19 (Aleš Završnik in Pika Šarf), epidemiji in njeni zaježitvi (Benjamin Flander), intimnopartnerskem nasilju v času pandemije covid-19 (Katja Filipčič, Marko Drobnjak, Mojca M. Plesničar in Eva Bertok), zasebnem varovanju in korporativni varnosti v času epidemije covid-19 (Andrej Sotlar in Miha Dvojmoč) in pandemiji, disciplini in nadzoru (Zoran Kanduč). Vsi prispevki so tako rekoč odlični osnutki poglobljenega pisanja o kriminaliteti, covidu-19 in družbenem nadzorstvu. Zaradi še trajajoče epidemije in pisanja prispevkov v času »covid-19 krize« brez časovne distance in brez možnosti kritičnega razmisleka o dejanskih razmerah, pojavih in dejavnih pričakujemo, da se iste vsebine natančneje, bolj poglobljeno ali z drugih perspektiv preučijo v kasnejšem času. Prispevki so nedvomno aktualni in imajo zgodovinsko vrednost refleksije o pojavih, ki se dogajajo tukaj in sedaj in so težko ponovljivi. Epidemija covid-19 je nova resničnost, ki je povzročila številne spremembe na področju varovanja zdravja, vedenja ljudi nasploh, bolj konkretno glede odklonskosti, kriminalitete ter formalnega in neformalnega družbenega nadzorstva. Gre dejansko za strategije preživetja in reševanja nastale situacije v družbi negotovosti, ki se je z epidemijo še dodatno povečala.

Bralcem želiva prijetno branje revije, pisce prispevkov pa vabiva, da obogatijo našo revijo s svojimi prispevki.

Urednika
Gorazd Meško in Vojko Urbas

